

සිංහල බුද්ධාගම ආරක්ෂාකිරීම

පෘතුගීසීන් පැමිණෙන විට මෙරට තිබූ සංස්කෘතීන් වූයේ සිංහල බෞද්ධ, දෙමළ හින්දු සහ මුස්ලිම් ය. ආගම් වශයෙන් වූයේ බුද්ධාගම, හින්දු ආගම හා ඉස්ලාම් ආගම ය. බුද්ධාගමෙහි නිදහසක් තිබූ නිසා ද ඉස්ලාම් ආගමෙහි නිදහස ඉතාම සීමිත වූ නිසා ද ඒ ඒ ආගමිකයෝ කතෝලික ආගම වැළඳගැනීමට හින්දුන් මෙන් ඉස්මත් නො වූහ. ඉස්ලාම් ආගමිකයෝ සාමාන්‍යයෙන් තම ආගම අත්හැරුවහ. යුදෙව්වන් තම ආගම හා සංස්කෘතිය අත්හැරුවත්තාක් මෙන් ම ඔවුන් සමග එකම මූලයන්ගෙන් පැවත එන මුස්ලිම්හු (පෞර්වික වශයෙන් නොව සංස්කෘතික වශයෙන්) ද තම ආගම හා සංස්කෘතිය අත්හැරුවහ.

හින්දු ආගම ඉස්ලාම් ආගම තරමට ම දැඩි නොවුවත්, එහි ද බුදුදහමට වඩා දැඩි බවක් ඇත. එහෙත් ඉස්ලාම් ආගමෙහි මෙන් ආගමට දැඩිව බැඳගැනීමක් නොවූ බැවින් ඇතැම් හින්දුන්ට තම ආගම අත්හැර කතෝලික ආගම හෝ පසුව විවිධ ක්‍රිස්තියානි ආගම් හෝ වැළඳගැනීමේ අපහසුවක් නො තිබුණි. ලන්දේසීන්ගේ සමයෙහි දුමකොළ වගාව සඳහා දකුණු ඉන්දියාවේ වෝරමණ්ඩල වෙරළින් මෙරටට ගෙන්වනු ලැබූ දෙමළ කතාකරන ජනයා පසුකලෙක ක්‍රිස්තියානි වූහ. ඇතැමුන් එසේ හින්දු ආගම අත්හැරි නමුත්, ඒ ආගම අත්හැරුව ජනයා සිංහල බෞද්ධයන්ට වඩා තම සංස්කෘතිය රැකගත්තේ සිංහල සංස්කෘතියෙහි ඇති නිදහස ඔවුන්ට නොතිබූ බැවිනි.

මේ සියල්ලෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ මුස්ලිම්වන් තම ආගම හා සංස්කෘතිය රැකගැනීමත්, දෙමළ හින්දුන් යම් ප්‍රමාණයක් ආගම අත්හැරි නමුත් තම සංස්කෘතිය රැකගැනීමට කටයුතුකිරීමත්, සිංහල බෞද්ධයන් දෙමළ හින්දුන් තරමට ම ආගම අත්හැරුව නමුත් තම සංස්කෘතිය රැකගැනීමට එතරම් උත්සාහයක් නොදැරීමත් ය. සිංහලයන් තම සංස්කෘතිය රැකගැනීමට එතරම් උනන්දුවක් නොදැක්වීම කෙටියෙන් හෝ සාකච්ඡා කළයුතු ය.

සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි ධාරා දෙකක් ඇත. එකක් යඤ්ඤ ධාරාව වන අතර අනෙක නාග ධාරාව වෙයි. මේ ධාරා දෙක ක්‍රියාත්මක වනුයේ ද සංස්කෘතික ධාරා වශයෙන් මිස පෞර්වික ධාරා වශයෙන් නො වෙයි. යඤ්ඤ ධාරාව වෙනස්වීමට එතරම් කැමැත්තක් නොදක්වයි. එහෙත් නාග ධාරාව බාහිරින් ලැබෙන දෑ අනුකරණයකිරීමට ඉදිරිපත් වෙයි. යඤ්ඤ ධාරාවේ අය බාහිරින් එන යමක් තම සංස්කෘතියට අවශෝෂණයකරගන්නේ ද බෙහෙවින් කල්පනාකාරීවීමෙනි.

මේ ධාරා දෙක අද සංස්කෘතික ධාරා දෙකක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වුව ද, සිංහලයන් ජාතියක් ලෙස සම්මිශ්‍රණයවීමට පෙර යඤ්ඤ හා නාගයන් ගෝත්‍රිකයන් ව සිටිය දී ක්‍රියාත්මක වී ඇත්තේ පෞර්වික වශයෙන් ය. යඤ්ඤ ගෝත්‍රිකයන් බුදු දහම පවා වැළඳගැනීමට ඉස්මත් නොවූ බව බුදුන්වහන්සේ මෙරටට වැඩම කර යඤ්ඤ දමනය කෙළේ ය යන පුවතක් ද පැහැදිලි වෙයි. අනෙක් අතට නාග ගෝත්‍රිකයෝ බුදුදහම වැළඳගැනීමට ඉතා කැමැත්තෙන් ම ඉදිරිපත්වූහ. වූලෝදර, මහෝදර කතාවෙන් මෙන් ම මණිඅක්ඛික නා රජුගේ පුවතක් ද ඒ බව හෙළිවෙයි. නාග ගෝත්‍රිකයන් වෙරළ ආශ්‍රිත ව ජීවත්වීමත් නාවිකයන් ලෙස පිටරට සැරිසැරීමත් එලෙස බාහිර සංස්කෘතිකාංග වැළඳගැනීමට ඉස්මත්වීමට හේතුවන්නට ඇත.

ගෝත්‍රිකයන් සම්මිශ්‍රණය වී සිංහල ජාතිය බවට පත්වීමෙන් පසුවත් රටේ වෙරළාශ්‍රිතව ජීවත්වූවෝත් නාගරිකව අනුරාධපුරය හෝ පොළොන්නරුව, මහනුවර, කෝට්ටේ ආදී රාජධානිවල වාසයකළොත් අනුකරණයට කැමැත්තක් දැක්වූහ. ඔවුහු නාග ධාරාවේ අයවූහ. රාජධානි වශයෙන් පැවති නගරවලට අනුරාධපුර සමයෙහි සිට ම පිටින් විවිධ පුද්ගලයන් පැමිණ ඇති බව පැහැදිලි ය. ඒ අය ඉතා සුළු පිරිසක් වුවත් තම සංස්කෘතිකාංග මෙරට ඉතිරිකර ගියහ. අද ඇතැමුන් එකල ද මෙරට බහු සංස්කෘතික, බහු ආගමික වී යැයි පෙන්වීමට බොහෝ උත්සාහයක් දරන්නේ එලෙස මෙරට රාජධානිවල ජීවත්වූ විදේශිකයන් ඉතිරිකර ඇති දෑ සලකාබැලීමෙන් ය.

වෙරළ ආශ්‍රිතව හා රාජධානිවල නාග ධාරාව බලවත් වූ නමුදු රටෙහි අනෙක් පෙදෙස්වල යඤ්ඤ ධාරාව බලවත් ව තිබූ තාක් කල් මෙරට සංස්කෘතියෙහි ශ්‍රීඝ්‍ර වෙනසක් සිදු නොවීණි. පිටින් පැමිණි සියල්ල සිංහල සංස්කෘතියට අවශෝෂණය

කෙරුණේ පරීක්ෂාකාරීව ය. සිංහල බුද්ධාගම යැයි හැඳින්වෙන්නේ දඹදිව පැවති තුන්වැනි සංගායනාවෙන් පසුව අපට ලැබී එලෙස සිංහල සංස්කෘතියට අවශෝෂණය කෙරුණු බුදු දහම ය. අවශෝෂණයේ ලා සිංහල සංස්කෘතියෙහි යඤ්ඤ ධාරාව තම කාර්යභාරය මැනවින් ඉටුකෙළේ ය.

නගරවල, එනම් ඒ ඒ යුගවල පැවති රාජධානිවල විසූ උගත්තු බොහෝවිට යඤ්ඤ ධාරාවෙන් මෙන් ම නාග ධාරාවෙන් ද ආභාසය ලැබූහ යැයි කිව හැකි ය. ඔවුන් විසින් රචිත සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ බොහෝවිට නාග ධාරාවේ සිට කරන ලද කෘති වුවත් ඔවුන්ට යඤ්ඤ ධාරාවෙන් මුළුමනින් ම මිඳෙන්නට නො හැකිවිය. අනුරාධපුර යුගයේ මැද භාගයෙන් පමණ පසු අපේ ම යැයි කිවහැකි නිර්මාණ මෙරට දැනුමෙහි දක්නට නොලැබුණ ද අපේ සාහිත්‍යය හුදු අනුකරණයක් නො වීණි. උගතුන් විසින් සංස්කෘත හා පාලි පොත් පරිවර්තනය කෙරුණේ ද සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතික සන්දර්භයක ය. කෝට්ටේ යුගයෙහි ලියැවුණු සංදේශ භාරතීය සංදේශ සාහිත්‍යයෙන් ලබාගන්නා ද එහි සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතික අවශෝෂණයක් කෙසේවෙතත් ආරෝපණයක් හෝ දැකිය හැකි විය. ඒ හුදු අනුකරණ නො වී ය.

එහෙත් බටහිරයන් පැමිණීමෙන් පසු තත්වය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් වෙනස්වන්නට විය. අවශෝෂණය හා ආරෝපණය වෙනුවට හුදු අනුකරණය ම පෙරට පැමිණියේ ය. මෙයින් කියැවෙන්නේ බටහිරයන් පැමිණීමට පෙර මෙරට අනුකාරකත්වයක් නොතිබී බව නො වෙයි. භාරතයෙන් බුදු දහම නැතිවී යද්දී අප ඒ රැකගන්නේ කෙසේ ද යන ප්‍රශ්නය සමග අපේ ඉතිහාසය සකස් වී ඇති ආකාරය තවමත් නිසි අධ්‍යයනයකට භාජනය වී නැත. අනුරාධපුර මැද භාගයෙන් පමණ පසු දැනුමෙහි අපේ ම වූ නිර්මාණ නැති වී යෑමට එක් ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නට ඇත්තේ ආරක්ෂාකරීම් පිළිබඳ අදහස අපේ සංස්කෘතියට ඇතුළත්වීම නිසා යැයි කිවහැකි ය. එහෙත් මේ ප්‍රපංචය සම්බන්ධයෙන් සංගත දැනුමක් අපට තවමත් නැත.

සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතිය රැකගැනීම යන වචන වෙනුවට එදා යොදාගැනුණේ බුදු සසුන රැකගැනීම යන්න ය. ඒ අදහස මෙරට අනුරාධපුර යුගයේ විසූ හිඤ්ඤත්වහන්සේ ගේ හා ගිහි උගතුන්ගේ නිර්මාණයක් වී යැයි සිතිය හැකි ය. භාරතයෙන් පෙරවාද බුදුදහම නැතිවීමේ තර්ජනය පස්වැනි සියවසේ පමණ සිට ලංකාවේ හා ආන්ද්‍ර ප්‍රදේශයෙහි පෙරවාදී උගතුන්ට දැනෙන්නට ඇත. හින්දු ආගම භාරතයේ ඇතිවූයේ හයවැනි සියවසේ පමණ වුව ද, බ්‍රාහ්මණ ආගමවල ආභාසයෙන් හා බමුණු ආධිපත්‍යය පැතිරීමෙන් මහායාන බලපෑම දෙවැනි සියවසේ පමණ සිට පෙරවාදයට එල්ල වී ඇති බව පැහැදිලි ය. මහායානයේ ආරම්භකයා ලෙස සැලකිය හැකි නාගරජුනපාදයන් වහන්සේ (උන්වහන්සේ මහායානයෙහි ආරම්භකයා නොවේ යැයි ද මාධ්‍යමිකවාදය පෙරවාදය යැයි ද කීමට කැසකවන්නන් සිටිය ද, ශූන්‍යතාවාදය පෙරවාදය නොවන බවත් ඒ ආත්මවාදයක් බවත් පෙන්වාදිය හැකි ය. නාගරජුනපාදයන් වහන්සේ පෙරවාදයෙහි ධර්මවාදය ආත්මවාදී යැයි කියා ඉන් මිඳෙන්නට ශූන්‍යතාවාදයක් අවසානයේ දී නිර්මාණය කළ ද ශූන්‍යතාවාදය දරුණුම ගණයේ ආත්මවාදයක් බවට පත්වීණි.) ශූන්‍යතාවාදය ඔස්සේ අවසාන වශයෙන් කෙළේ පසුකලෙක ශංකරාචාර්යයන්ට නිර්ගුණ බුද්ධත්ව සංකල්පය නිර්මාණයකිරීමටත් හින්දු ආගම බිහිකිරීමටත් පසුබිම සකස්කිරීම ය.

අවාසනාවකට නාගරජුනපාදයන්ට සාර්ථක පිළිතුරක් දීමට පෙරවාදයෙහි මධ්‍යස්ථානය වූ ලංකාවේ මෙන් ම ආන්ද්‍ර ප්‍රදේශයෙහි (නාගරජුනපාදයන් වහන්සේ ද වැඩ විසූයේ ආන්ද්‍ර ප්‍රදේශයෙහි ය) ද පෙරවාදීන්ට නොහැකි වූ බව පෙනී යයි. එයට හේතුව ධර්මවාදය හා ඤාණවාදය ආත්මවාදී වීමත් ඒ අත්හැරීමට පෙරවාදීන්ට නොහැකිවීමත් ය. නාගරජුනපාදයන්වහන්සේ ඉදිරිපත්කළ කරුණුවලට සවන් දී ධර්මවාදය හා ඤාණවාදය (තුන්වැනි සංගායනාවේ ප්‍රධාන කරුණු) අත්හැරියේ නම් පෙරවාදීන්ට ශූන්‍යතාවාදයට පමණක් නොව පසුව අසංග, වසුඛත්ව ආදී හිඤ්ඤත්වහන්සේගේ විඥානවාදයට හා ආලය විඥානයට ද සාර්ථක ව ප්‍රතිප්‍රභාසයක් දීමේ හැකියාව තිබුණි.

එහෙත් පෙරවාදීහු එසේ ක්‍රියා නො කළහ. නාගරජුනපාදයන්වහන්සේට පිළිතුරු දීමට නොහැකි වූ පෙරවාදීහු පෙරවාදය ආරක්ෂාකරීමේ පිළිවෙතකට නැඹුරුවූහ. පෙරවාදීන් කළ යුතුව තිබුණේ නාගරජුනපාදයන්වහන්සේගේ ඉදිරිපත්කිරීමවලට නොබියව මුහුණ දී පෙරවාදය වර්ධනයකිරීම ය. එහෙත් ඒ වෙනුවට පෙරවාදයෙහි, නිවැරදිව කියන්නේ නම් තුන්වැනි සංගායනාවෙහි, ධර්මවාදය හා ඤාණවාදය ආරක්ෂාකරීමට උන්වහන්සේ තීරණය කළහ. ආන්ද්‍ර ප්‍රදේශයෙහි හා ලංකාවෙහි වැඩවිසූ හිඤ්ඤත්වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ඒ සඳහා ක්‍රමවේදයක් ද සකස්කෙරී

ඇති බව පෙනී යයි. බුද්ධකෝෂ හිමියන් පස්වැනි සියවසෙහි මෙරටට වැඩම කෙළේ මේ ක්‍රියාමාර්ගයෙහි එක් පියවරක් ලෙස යැයි අපට වැටහෙයි.

පෙරවාදය ආරක්‍ෂාකිරීම සඳහා අද වචනවලින් කියන්නේ නම් කාර්ය බලකායක් ඇතිකිරීමට කටයුතුකර ඇත. පෙරවාදයෙහි නිල භාෂාව ලෙස පාලි භාෂාව යොදාගැනීමට තීරණයකරනු ලබන්නට ඇත්තේ ඒ බලකාය විසින් ය යන්න මගේ විශ්වාසය ය. ධර්ම ග්‍රන්ථ පාලි භාෂාවට පෙරලීමට වහා ක්‍රියාත්මක වී ඇත. බුද්ධකෝෂ හිමියන් එහි දී විශේෂ කාර්යභාරයක් ඉටුකර ඇත. එය එක්තරා ආකාරයකින් බුදුන්වහන්සේ අනුදැන වදාළ මගට පටහැණි විය. ජනපද නිරුක්තියෙන්, එනම් ප්‍රාදේශීය භාෂාවෙන් දහම දෙසීම බුදුන්වහන්සේගේ පිළිවෙත විය. එහෙත් මහායානය මේ වන විට සංස්කෘත භාෂාව සිය භාෂා මාධ්‍යය බවට පත්කරගෙන තිබුණි.

පෙරවාදීහු පාලි භාෂාව තම නිල භාෂාව බවට පත්කරගත්හ. එමගින් ඔවුන් බලාපොරොත්තුවන්නට ඇත්තේ පෙරවාදය එකල තිබූ ආකාරයෙන් ආරක්‍ෂාකිරීම ය. සාමාන්‍ය ජනයා ව්‍යවහාර නොකරන භාෂාවකින් ධර්මය ලියැවී ඇතිවිට ඒ වෙනස්වීමට ඇති ඉඩකඩ අඩු ය. මහායාන හා වෙනත් බලපෑම් හේතුවෙන් පෙරවාදය වෙනස්වන්නට පටන්ගත්තේ නම් එහි කෙළවර කුමක්විය හැකිව තිබිණි ද? පෙරවාදී හිඤ්ඤන්වහන්සේ මහාවිහාරය ප්‍රධාන කරගෙන ධර්මය ලෙස තුන්වැනි සංගායනාවේ ධර්මය ආරක්‍ෂාකිරීමට පියවරගෙන ඇති බව අපට පෙනී යයි. සිංහල රජවරුන්ගෙන් ඒ සඳහා ආධාර ලැබී ඇති බව ද පැහැදිලි ය. එයට හේතුව සිංහල බුද්ධාගමෙහි මුල සිට තිබූ හිඤ්ඤන් වහන්සේ, රජු හා ජනතාව අතර වූ ත්‍රිකෝණාකාර සම්බන්ධය ය. එතැන් සිට සිංහල බුද්ධාගම ආරක්‍ෂාකිරීම සිංහල බුද්ධාගමෙහි ප්‍රධාන කාර්යභාරය වන්නට ඇත. වෙනත් වචනවලින් කිවහොත් එතැන් සිට බාහිර තර්ජන හා අභියෝග හමුවේ තමන් නොතැකි සිටීමට සිංහල බුද්ධාගම තිරසාර ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනයකර ඇත.

මහාචාර්ය නමින් ද සිල්වා